

RASEPROBLEMET OG KRISTENDOMMEN

Egede Instituttets studiekurs 1957

av

ARNE KVELLESTAD

«Raseproblemet og kristendommen» var emnet for Egede Instituttets kurs i misjonskunnskap som ble holdt i månedene februar, mars og april og strakte seg over fem kveldssamvær. Det var å vente at et kurs av denne art, med et så høyaktuelt tema og hvor kjente foredragsholdere var engasjert, skulle få stor tilslutning. Misjonssalen, Tullins gate 4, Oslo, ble da også ganske fullsatt. Forsamlingen var ganske «representativ» med hensyn til alder og yrkesgrupper. Interessen var hele tiden på topp. Vi som var deltakere i dette kurs, er meget takknemlige for det som her ble gitt oss.

De fargete raser i dagens situasjon

Første foredrag var ved misjonsprest *Hans Buvarp*: «De fargete raser og vår egen». Han pekte først på det mangelfulle kjennskap Vestens folk i alminnelighet har til de fargete. Skolen har ikke gitt oss tilstrekkelig innføring i deres historie og kultur. Vi ser på de fargete som «rare» mennesker. Kolonihistorien er tross de positive verdier som i denne tiden ble tilført de fargete, en historie om urett og misgrep. Vestens inngrep på de fargetes område betydde en hel omstøpning, og det ble ikke tatt tilstrekkelig hensyn til de fargete folks egenart. Foredragsholderen mente at også den kristne misjon måtte bebreides i så henseende. Utsendingene hadde ikke alltid sitt egentlige oppdrag klart for øye. Kristne misjonærer ble propagandører for Vestens kultur. Kirkelivet på misjonsmarkene ble i høy grad utformet etter et importert mønster.

I vår tid er selvbevisstheten våknet blant de fargete folk. Den viser seg i et klarere syn for egne verdier i kultur og tradisjon — og for den urett kolonimaktene har begått. Etter siste krig har ønsket om å kaste Vestens åk ført til handling.

I dag står vi ved et tidsskifte i forholdet hvit — farget. Forholdet er meget spenningsfylt. Vil det gå mot forståelse — eller gjengjeldelse? Kristendommens budbærere vil her spille en viktig rolle. Nå gjelder det som aldri før å forkynne det evangelium som kan skape kjærlighet og forståelse mellom mennesker. Som medarbeidere og tjenere i de unge kirker i Østen har Vestens misjonærer ennå en stor gjerning å gjøre.

Smeltingen Syd-Afrika

Neste foredrag ble holdt av studiekursets leder, dosent *O. G. Myklebust*: «Smeltingen Syd-Afrika». Han begynte med en historisk skisse. Hollenderne besatte Kaplandet i 1652. De ble etterfulgt av britiske og andre innvandrere. De hvites møte med bantuene (negrene) ble innledningen til det raseproblem som siden har behersket Syd-Afrika. I begynnelsen av det 19. århundre fikk britene herredømmet. De førte en mer human politikk overfor de fargete og kom derved i konflikt med boerne. Tusenvis av boere dro bort fra britenes område til Oransjefristaten, Transvaal og Natal. I 1910 ble Syd-Afrika-Sambandet dannet, en forening av Syd-Afrikas 4 provinser som en selvstendig stat innen det britiske samvelde. Denne stat som har et innbyggertall på ca. 12 mill., rommer store motsetninger, rasemessig, religiøs, politisk, sosialt og økonomisk.

Siden 1910 er det blitt fulgt en atskillelsespolitikk som har brakt med seg en stadig større uro. Til tross for at bantuene utgjør hoveddelen av befolkningen (67 prosent), har bare de hvite stemmerett og sete i parlamentet. De innfødtes boligforhold, utdanningsmuligheter, arbeidsfortjeneste osv. er langt fra tilfredsstillende.

I 1948 fikk det boernasjonalistiske parti, med sin fører dr. Malan, makten. Malan's «apartheid»-politikk førte til en ytterligere tilspissing av rasemotsetningene. Han var opprinnelig prest i boerkirken og ga en religiøs begrunnelse for sin politikk. Den hollandsk-reformerte kirke (boerkirken), som er det største kirkesamfunn i Syd-Afrika, følger boernasjonalistenes linje. Men de øvrige kirker og misjoner i Syd-Afrika har til dels tatt skarp avstand fra apartheid-politikken. De arbeider for full anerkjennelse av de ikke-européiske rasers rettigheter. Dette gjør de fordi rettferdigheten tilsier det — og fordi Guds ord tilsier det.

Rase- og folkemotsetninger i India

Fra Syd-Afrika ble vi ført over til det asiatiske kontinent. India, sa misjonsprest *Johannes Gausdal*, som i mange år har virket i Santalmisjonen og i de senere år vært leder for den innfødte kirke der ute, er et land med en mangfoldighet av variasjoner i språk, raser og religioner. Tross forskjellene kan man dog tale om en indisk type, men fedrelandstanken er fremmed for inderne. Før India fikk sin frihet i 1947, var det innenfor det område som kaltes Indian States over 600 mer eller mindre «selvstendige» stater. Det tales ikke bare mange forskjellige språk i dette landet, men også skriftsystemene er forskjellige. Kongresspartiet, som går tilbake til 1885, har lagt vekt på at morsmålet bør bli basis i undervisningen. Dette syn har også de protestantiske misjonærer. Men misjonærene har i stor utstrekning virket blant stammefolk, og her kommer de i motsetning til de styrende som ønsker at disse små språk må dø bort i stillhet. I det frie India er statsspråket hindi. Men det er

ikke ro omkring spørsmålet, og mange hevder at engelsk fremdeles bør gjelde som landets offisielle språk.

Indias store religion, hinduismen, er absorberende, dvs. den søker å oppta i seg trekk fra andre religioner og på den måten overflødiggjøre dem. Hinduismen er altså i utpreget grad tolerant, men ikke overfor dem som bryter ut. Der er en sterk samfunnstvang. Mellom hinduismen og muhammedanismen er det en sterk motsetning, men Gandhi oppnådde likevel å samle ledere fra begge leire i kamp mot kolonimakten. Ved frigjøringen ble dog India delt i to etter religionsgrenser, idet Pakistan som kjent ble skilt ut som egen, muhammedansk stat.

Et kapittel for seg i India, «motsetningenes land», er kastevesenet. I samtalen som fulgte foredraget, viste det seg at mange av tilhørerne var spesielt interessert i dette spørsmål. Kastevesenet er offisielt opphevd i landet, men det har dype røtter som ikke lett kan rykkes opp. Selv innen de kristne kirker kjennes det som et problem. Men evangeliet seirer over gamle, nedarvede tenkemåter.

Det eksplosive Midt-Østen

Gjennom generalsekretær *Oluf Duesund's* foredrag ble vi så ført inn i et problem som er mer brennende enn noe annet i dag: Midt-Østen — jøde og araber.

Alvoret i den dagsaktuelle situasjon, hvor det hersker en absolutt uforsonlighet og hvor makthaverne i øst og vest trekker i trådene, ble lagt klart fram. Foredraget var meget bredt, historisk anlagt, så det lar seg ikke gjøre i et kort referat som dette å gå i detaljer. Vi fulgte jødernes historie fra fedretiden til staten Israel. Spenningsforholdet Ben Gurion — Nasser fikk perspektiver helt tilbake til Isak, «løftets sønn», og Ismael, «trellkvinnens sønn». Det ble slått fast at landet Israel hører Guds utvalgte folk til. Men Guds løfter har sitt ja og amen i Guds Messias. Jødefolkets fremtid avhenger derfor av deres stilling til Kristus. Her har vi som kristne vår store misjonsoppgave og bønneoppgave!

Det kristne svar på rasespørsmålet

«Rase og folk i lys av Bibelen» var emnet for det siste foredraget under studiekurset. Her talte professor *Ivar P. Seierstad*. Han belyste spørsmålet ut fra forholdet til Gud som skaperen, som historiens herre og som frelseren i Kristus Jesus. Til slutt la han fram Bibelens tanker om enheten og forskjellene i det fullendte gudsrike. Professor Seierstad's foredrag vil senere bli gjengitt i sin helhet i Norsk Tidsskrift for Misjon.